

Fataburen 1986

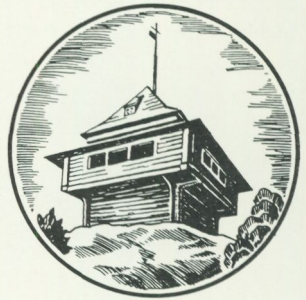
Fataburen

1986

Husdjuren och vi

Fataburen

1986

Nordiska museets och Skansens årsbok

Redaktör: Arne Biörnstad
Redaktionssekreterare: Berit Nordin

Summaries translated into English by Roger Tanner

Omslagsbilden föreställer smågrisar på gurkfält vid Gullbrandstorp,
Halland. Foto Gunnar Lundh 1936.

Omslagsarrangemang: Håkan Lindström

Om inte annat anges tillhör bildmaterialet Nordiska museet

© Nordiska museet och respektive författare

Tryckt hos Bohusläningens Boktryckeri AB, Uddevalla 1986

ISBN 91 7108 264 6

ISSN 0348 971 X

Gutefåren och deras ursprung

Ragnar Edberg

Till att uppfylla människans tre grundläggande behov, föda, kläder och bostad, har fåren med framgång bidragit i de två förstnämnda under lång tid. Vi håller för sannolikt att fåren i vårt land var ett viktigt inslag i husdjurshållningen redan vid de första bosättningarna under fastare former, den sk megalitkulturen. De eftertraktade produkterna från får har med växlande rangordning varit

- ull till filtning, spinning och andra textila ändamål,
- mjölk till dryck och ost,
- kött till föda,
- skinn till kläder och fällar,
- horn till dryckesbägare, musikinstrument m m,
- skelettben till redskap (prylar, skridskor) och musikinstrument (flöjt).

Gutefårens baggar har imponerande hornuppsättning. Hornen är tätt och tämligen grovt tvärveckade samt försedda med tydliga "årsringar", som visar att denna bagge är på sitt fjärde år. Foto Björn-Eyvind Swahn på Lilla Karlsö sommaren 1973.

Redan från födseln växer gutefärens horn fram. Bilden visar två tackor omkr 4 år gamla med var sitt årslamm. Lägg märke till den korta svansen på tackan t.v. Foto Anders Berginger på Lilla Karlsö sommaren 1984.

Oavsiktligt har fåren dessutom bidragit till att hålla kulturlandskapet öppet genom sitt bete, en förmåga som hos oss i sen tid givits allt högre värde. Våra dagars gutefår är en kvarbliven spillra av de lantrasfår som sedan urminnes tid varit väsentliga för våra förfäders försörjning.

Argali och urial anfäder

I raden av husdjur kommer hunden på första plats, knuten redan till de första nomadiserande jägare som under mesolitisk tid drog genom norra Europa. Åtskilligt senare, under neolitisk tid, blir fåret och geten människans följeslagare och husdjur. Först flera tusen år senare kommer nötkreaturen och svinen in i bilden, så småningom följda av hästen.

För människans kultur och utveckling har förmågan att hålla husdjur haft avgörande betydelse. Husdjurens historia kan inte skiljas från människans eftersom det är fråga om en gemensam utveckling. Processen att tämja vilda djur kallas domesticering och innebär en rad åtgärder som får

många konsekvenser. Förenklat uttryckt är domesticering kontrollerad uppfödning av djur i fångenskap. För att genomföra denna uppgift tvingas människan så småningom till fast bosättning och insamling av foder i förråd.

Samspelet människa, hund och får, som inleddes på ett tidigt skede, skulle så småningom visa sig bli förutsättningen för boskapsskötsel i stor skala, där människan tar hunden till hjälp för att vakta, driva och hålla fåren samman.

I arkeologernas fynd dyker ben av husdjur plötsligt upp på yngre stenålderns boplatser. För fårens del har äldsta fyndet gjorts vid Zawi Chemi Shanidar i nuvarande nordöstra Irak, daterat som närmare 11 000 år gammalt. All anledning finns dock att förmoda domesticeringen som en långt tidigare påbörjad, långt utdragen process, med levandefångst, tämjning och uppfödning i fångenskap på flera platser, varann oberoende.

I såväl Gamla som Nya världen finns vilda får i ett tjog arter och/eller raser om vilkas förhållanden vetenskapsmännen

aldrig kunnat enas, mest beroende på att släktskapsförhållandena är utomordentligt svårtolkade. De vilda, förmodade stamformerna finns alltså kvar, men domesticeringen har så förändrat tamfåren, att deras anor är omöjliga att fastlägga länk för länk. Längre har den uppfattningen gällt att europeisk mufflon varit stamfader till huvudparten fårraser och ett asiatiskt vildfår till ett fåtal. Totalt har omkr 200 fårraser skapats i människans domesticeringsprogram och finns numera spridda till alla världsdelar, Antarktis undantagen.

Med hjälp av modern teknik, där bestämning av antal kromosomer samt typ av blodserum och hemoglobin blivit viktiga medel, dras numera nya, aningen häpnadsväckande, slutsatser. Våra tamfår anses härstamma från två vilda får, argali och urial, båda hemmahörande i västra Cen-

tral-Asien. I domesticeringens långa process och någonstans under dess inledande skede anser man att en grupp får, den europeiska mufflonen, ånyo förvildades. Möjligheten finns därmed att gutfåren inte är mufflonernas ättlingar, utan att båda är ättlingar till en gemensam anfader.

Tradition och förändring

Arkeologiska fynd från senare tidsåldrar ger belägg för fårens fasta knytning till människan. Trots att fynden endast utgör fragment förefaller de kunna tolkas så att djuren endast långsamt utvecklats mot dagens mångformighet. I Sverige är fynden från Eketorps borg på Öland rikhaltiga och visar på ett får som motsvarar dagens gutfår. Fynden är daterade till tidsperioden 300–1300 e.Kr.

Detta tacklamm av gutfår, ca 4 månader gammalt, har alla de goda kännetecken som ges i exteriörbeskrivningen och visar en nyfiken vaksamhet. Foto Anders Berginger.

Hos denna mycket ljusa gutefärbagge, ca 5 år gammal, är manen kraftigt utvecklad och försedd med ett långt "halsskäg". Foto Lennart Agensjö.

Den stora förändringen i våra lantrasfärs utseende inleds för Sveriges vidkommande på 1500-talet, när Gustav Vasa påbörjar husdjursförädlingen genom att importera utländska fårraser. Den slumpmässiga avkastningens tid är förbi och produktionen blir allt mer målinriktad, i detta fall mot vit ull för en gryende ylleindustri. Den hitintills för Norden sannolikt till utseendet ganska enhetliga typen lantrasfår förlorar sakta sin dominans. Importer av olika raser fortsätter genom efterföljande århundraden och leder genom sina fördelar till lantrasfärens minskning och nära nog försvinnande under 1900-talets första hälft. Att lantrasen ändå behöll sin identitet så pass länge kan säkerligen tillskrivas strukturen i svensk fårhållning. Nymodigheterna, i detta fall importerna, sågs förr som nu med viss skepsis hos allmogen.

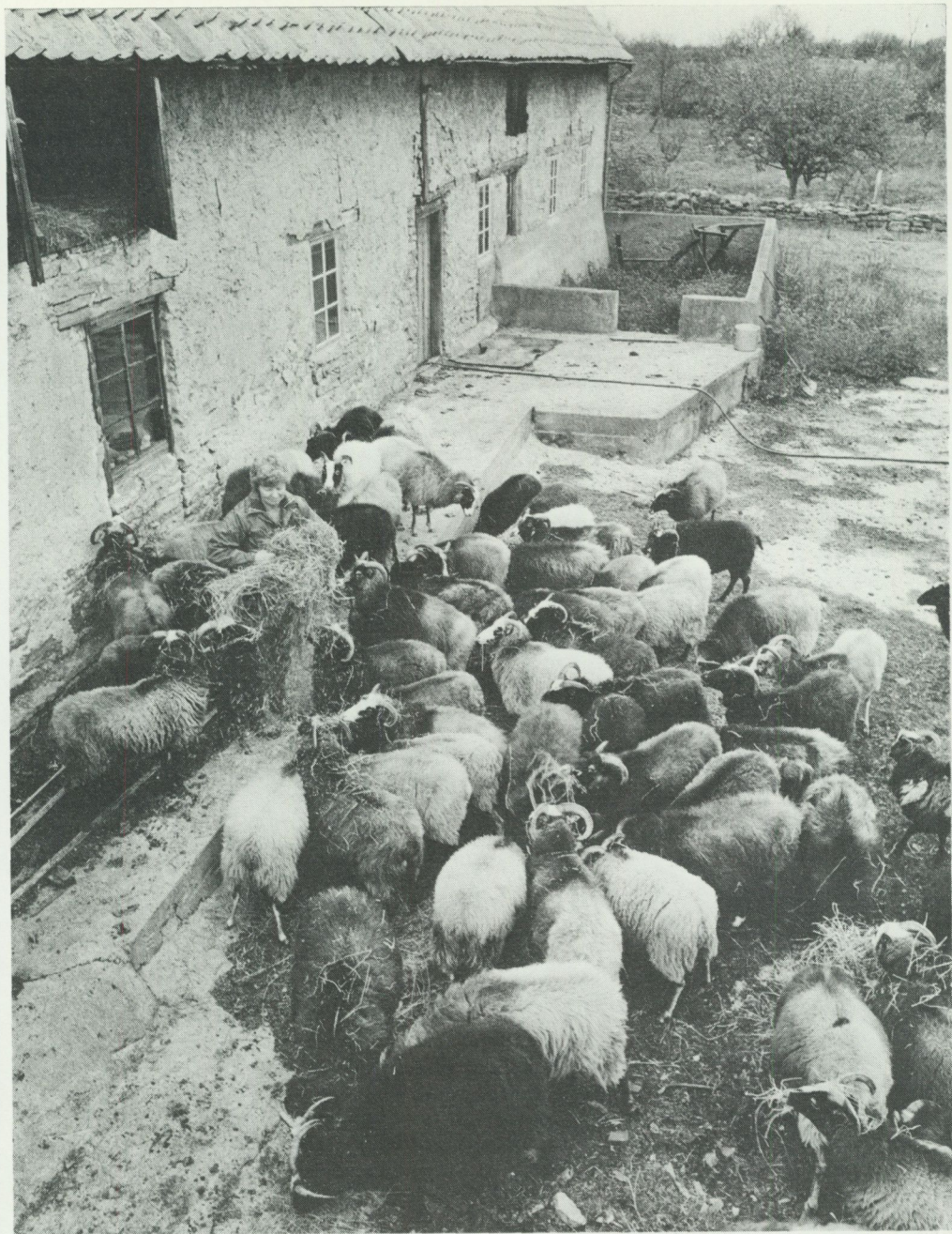
Fåren i Norden under tiden för våra äldsta fynd av ylletextilier, äldre bronsålder och senare, hade ull av annan finlek än hos dagens får. Av okänd anledning har ullen hos ättlingarna blivit grövre. Nyanserna är små, men för dem som söker återskapa forntidens plagg fullt märkbara.

Fynd och beskrivningar från medeltiden och senare ger bilden av ett lantrasfår, som väl stämmer med dagens gutefår om hänsyn tas till de variationer som kan uppstå genom personliga urval och olika intensitet i djurhållning och uppfödning. Detta ursprungligare får, som alltid har kort svans och horn hos baggarna, med både behornade och kulliga tackor samt med en stor variation i ullens färgsättning förblir allmogens får och överlever under lång tid, oberört av privatpersoners och myndigheters strävan mot "förbättring och blodförnyelse". Påverkan är emellertid obevklig, eftersom det inte är lätt eller ens känns angeläget att ständigt hålla fast vid det som är gammalt och beprövat. För de svenska lantrasfärens del ledde detta till att ett par typiska former, dala pälfsfår och det behornade gotländska utgångsfåret, stod inför utrotningsshot 1915 resp 1940. I båda fallen tog enskilda personer framgångsrika initiativ till att rädda raserna. Vi känner numera dessa får som ryafåret och gutefåret.

Ny ras på 50 år

Samtidigt som vi antar att utvecklingen av tamfår från vilda anfäder tagit lång tid, sannolikt tusentals år, finns det exempel på att utveckling mot egen, särpräglad ras kan ske under förvånansvärt kort tidsrymd. Nya fårraser har uppstått från en generation till annan genom mutation. Exempel utgör ancon- och mauchamfåren. Nya raser kan också utvecklas genom avelsarbete, väl känt exempel utgör leicesterfåren.

De behornade fåren på Gotland hade fram till omkr 1920 endast i ringa grad påverkats av föregående seklers import av vita ull- och köttfår. I två avseenden var påverkan dock påtaglig, allt fler lantrasfår blev kulliga, dvs saknade horn, och den ur-

Variationen i färg bland gutefären är tämligen stor inom gråskalans gränser, ibland med inslag av bruna nyanser. Marianne Ahlqvist utfordrar sina gutefårtackor vid Karum på Öland våren 1982. Foto Tommie Jacobsson.

sprungligt raka ullen blev allt vågigare på väg mot lockig. Stor osäkerhet råder om varifrån anlagen härstammar, om de funnits dolda i lantrasens arvs massa eller om de tillförts via något eller några av importfären. Vi anar denna påverkan från raser som cheviot och leicester. Från 1920-talet sker så ett alltmer systematiskt urval för vissa egenskaper. Bland kulliga och meklade får väljer man ut dem som har grå färg och god lock. Efter 50 år av idogt fasthållande vid samma kriterier har av det gamla utgångsfåret blivit det svenska pälshåret, unikt som leverantör av speciella skinn till dampälsar, i marknadsförelingen kallade bl a Viking Lamb.

Detta är sannerligen ett imponerande förvandringsnummer, som visar att den ursprungliga svenska lantrasen alltjämt har bästa livskraft och är konkurrenskraftig gentemot de mer förädlade raserna. I detta fall har lantrasen blivit utvecklingens utnyttjare och marknadsekonomins erövrare.

Bevara lantraserna!

Det finns dock goda skäl att värna om husdjurens raser likaväl som om arter bland våra vilda djur och växter. Betecknande nog har det blivit biologer och zoologer som rest de första kraven. Främst bland dem var zoologiprofessorn Sven Ekman, som efter samråd med dåvarande sekreteraren i Svenska Naturskyddsföreningen, Nils Dahlbeck, skrev artikeln "Våra husdjurs gamla lantraser böra bevaras" i tidskriften Sveriges Natur 1938. De skäl han där anförde är allmängiltiga, idag lika gångbara och direkt tillämpliga på gutefären:

historiska och kulturella: Gutefären utgör en viktig länk i utvecklingskedjan från vildfår till pälshår, de bär vittnesbörd om gamla bruksformer och äldre tiders djurhållning;

produktiva: Gutefären är i sin tillvanda miljö under lika förutsättningar överlägsna varje främmande fårras och därmed goda ekonomiska alternativ, djuren är hårdiga med tackor som har lätta födlsar och är goda mödrar;

genetiska: Med ursprungligheten följer en någorlunda opåverkad mångfald egenskaper som ger värdefull variation i arvsanlag.

Värdefull genbank

Hos gutefären som primitiv fårras finns ett vidsträckt genmaterial, ett brett arvsanlag. Högt förädlade husdjur får minskad variation och tvärtom, ju primitivare, dess större variationsmöjligheter finns kvar. Detta betyder att primitiva och oförädlade husdjur är viktiga att bevara, de utgör en genbank, och bäst sker detta i levande reserver. Ur denna bank finns det sedan möjlighet att hämta nödvändiga och värdefulla egenskaper i framtiden.

Ett näraliggande behov tycks redan finnas. Bland våra pälshår har avelsurvalet lett till en allmän och allvarlig uttunning av pälshårens täthet, fällen blir gles. Så stort är problemet att man tillgriper färgning av skinnen för att dölja avelns svåra dilemma.

Horn resp kullighet kan i detta fall ha avgörande betydelse. Mycket tyder på att horn och tät fäll alt kullighet och gles fäll är till varann knutna anlag, vilket antyds av jämförande studier på ren. Direkt skulle orsaken ligga i att hornens värmeavledande funktion hos fåren medger en tätare fäll. Om så verkligen är fallet löser man förmodligen lättast problemet med gles fäll hos pälshåren genom att återge dem förfädernas behorning.

Gutefären ökar till 1 600 djur

Det blev en rad av varann beroende insatser som räddade den sista resten behornade gotländska utgångsfår. Godsägaren E Grauert hade av eget intresse bevarat en liten besättning och stimulerad av bl a Sven Ekmans artiklar fortsatte bankmannen Konrad Hellsing arbetet genom att omkr 1940 samla det sista fåtal som ännu fanns på Gotland. Dessförinnan hade Carl Fries och Arvid Ohlsson redan 1937 fört några av de behornade fåren till Skansen i Stockholm och deras avkomma spreds sedan till Slotsskogen i Göteborg. År 1943 fanns

Vid Nohaga djurpark i Alingsås håller man med traditioner från 1700-talet 4-hornade får. Anlaget är emellertid återinfört under 1960-talet med engelska långsvansade Jacob-fåret som ursprung. Bilden visar en 4-hornad bagge omgiven av såväl 4-hornade som 2-hornade tackor. Dessa djur får idag inte kallas gutfår. Foto Stig Königsson.

uppenbart endast 9 djur på Gotland och omkr ett dussin i hela landet.

Situationen för dessa behornade får var naturligtvis vid denna tid katastrofal. Svensk fårhållning överhuvud taget är av liten omfattning och av det totala antalet vuxna får i landet, 177 400 ex i juni 1984, baggar och tackor sammanräknade från 10 900 besättningar, utgör pälsfären ca 60 % eller drygt 100 000 djur.

Efterföljande 40 års aktiviteter har visat att det ringa antalet inte utgjort något hinder för en lyckosam räddning. God jämförelse har varit räddningen av visenten, där Skansen framgångsrikt deltagit. Från en ringa rest på 27 tjurar och 29 kor har en stam på närmare 2 000 djur byggts upp.

Just detta antal anses av biologerna som nödvändigt minimum för att denna art skall vara räddad undan utrotningshot.

Uppgifterna från Konrad Hellsings lilla ursprungsbesättning av behornade gotländska utegångsfår visar på en sakta, men hoppingivande ökning: 1949 finns 16 djur, 1959 har antalet ökat till 61 och 10 år senare, 1969, finns 85 djur. Därutöver skedde en god spridning till andra personer som besjälades av samma räddningsintresse. Den inventering Svenska Fåravelsförbundet genomförde under 1973 gav till resultat ca 400 djur i drygt 40 besättningar.

I ganska tydlig anslutning till allt intensivare aktioner för vilda djur- och växtarters överlevnad i hotade miljöer under

1960- och 1970-talen började också ett ökat intresse knytas till våra lantrasers bestånd och överlevnadschanser bland husdjuren. Under 1974 föreslogs och accepterades namnet gutefår som ett kort och slagkraftigt begrepp för de behornade gotländska utgångsfåren och den 19 november 1974 bildades intresseorganisationen Föreningen Gutefåret. Föreningen håller ett fortlöpande register över antalet får och beståndet uppgick hösten 1984 till ca 1 600 avelsdjur i omkr 125 besättningar.

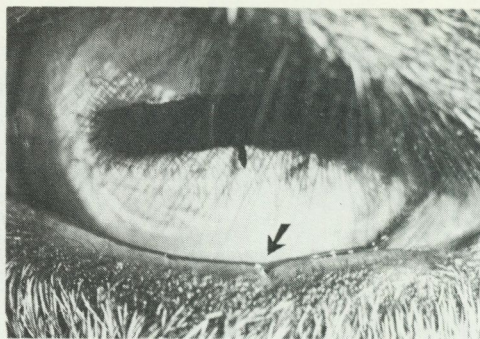
I och med att gutefåren uppmärksammas och urskiljts som en egen ras är mycket vunnet i bevarandet. Åtgärderna har varit och kommer med sannolikhet att förbli avhängiga ideella insatser och därmed beroende av de svängningar i konjunkturer landets förhållanden och verksamheter i övrigt drabbas av. Intresset för bevarandet av våra husdjurs lantraser väcker dock glädjande gensvar långt utöver kretsen av djurägare. Hur gutefåren skall bevaras långsiktigt och vilket minimiantal som utgör riskgräns är föremål för intresseföreningens bedömning och planering i samarbete med lantbruksstyrelsens genbanksnämnd.

Kortsvansade nordiska får

Godtagbar systematisk indelning av tamfåren i arter och/eller raser saknas och är, liksom för de vilda stamfränderna, svår att åstadkomma. En praktisk indelning i raser sker därför med ledning av yttre och delvis subjektiva kännetecknen där man tar fasta på ullfällens utveckling och svansarnas längd.

Två huvudgrupper är omedelbart urskiljbara, nämligen hårfåren med kort fäll och ullfåren med lång fäll. Hårfåren finns utbredda inom de varmaste av tamfårens ursprungligare utbredningsområden medan ullfåren återfinns i tempererade och kyligare områden.

Ullfåren kan med ledning av exteriören indelas i fettsvansfår och normalsvansfår. I Europa hör de flesta fårraser till de normalsvansade och endast ett par i sydost till fettsvansfåren.

Får med 4-hornsanlag tycks alltid vara försedda med kluvet ögonlock, en varningssignal att beakta vid bevarandet av de renrasiga gutefåren i deras ursprungliga svenska lantrasform. Foto Stig Königsson.

Normalsvansfåren kan genom exteriöra skillnader ytterligare delas in i långsvansade och kortsvansade får med 13 svanskotor som gräns. Bland de sistnämnda utgör sedan de kortsvansade nordiska fåren en tydligt urskiljbar grupp. Till dessa hör gutefåren.

Behornade får tillhörande den kortsvansade nordiska gruppen finns i Danmark, Island, Norge, Sovjetunionen, Storbritannien och Tyskland.

Danmark: Drygt 200 gutefår av svenskt ursprung.

Island: Av islandsfåret finns såväl behornade som kulliga stammar. I dec 1983 fanns på ön 748 000 djur, huvudparten vita och endast 10–20 % i gråa, bruna eller svarta nyanser.

Norge: På öarna Selbjörnen och Hufteren mellan Haugesund och Bergen finns ännu ca 300 ex av den gutefårlika "Villsauen", spridd också till några besättningar på fastlandet.

Sovjet: Romanowfåret är ett våra pälsfår mycket lika får med såväl behornade som kulliga stammar. En väl omhuldad ras, men antalsuppgifter ej tillgängliga.

Den 2-hornade avkomman från 4-hornat Jacob-får avslöjar sin identitet bl a genom förlängd, jämntjock svans och bred hornuppsättning. Foto: Stig Königsson.

De hornförsedda gutefären har betydligt tätare fäll än sina kulliga sentida ättlingar pälsfären. Båda har den för tamfärens baggar typiska, konvexa näsprofilen. Foto Ragnar Edberg.

Storbritannien: Soayfåret är den i Europa mest ursprungliga länken i fårens utvecklingskedja, sannolikt motsvarande fåren under bronsåldern. Av de 2 500 djuren finns ca 1 000 på det brittiska fastlandet och resten i en stor, förvildad population på St Kildaöarna, väster om Yttre Hebriderna.

Orkneyfåret, även kallat North Ronaldsay efter ön där huvudparten av de 2 000 modertackorna lever, finns också genom en planerad spridning i bevarandesyfte på ett 10-tal platser runt om i Storbritannien.

Sverige: Gutefåren, hösten 1984 ca 1 600 baggar och tackor, är spridda över hela landet i omkr 125 besättningar.

Tyskland: I Öst-Tyskland fanns 1983 ett 70-tal gutefår av svenskt ursprung. I Väst-Tyskland fanns 1971 ca 9 600 modertackor av det nordtyska hedfåret (Heideschnucken).

Kortsvansade nordiska får med enbart kulliga djur förekommer i Finland: finull, Norge: spelsau och Sverige: pälsfår och rya.

Månghornigt dilemma

I en redogörelse för gutefåren bör problematiken kring månghornigheten inte utelämnas. Bland vilda får är baggarna alltid försedda med horn, ofta av imponerande dimensioner. Tackorna däremot kan, beroende på art och ras, vara såväl behornade som kulliga. Hos de vilda fåren är hornantalet alltid två och månghornighet okänd.

Månghornighet bland tamfår är däremot väl känd, tidigast i skrift dokumenterad av Oppian, grekisk författare från omkr 200 f.Kr. Bland asiatiska tamfår är månghornighet mycket utbredd inom den sk nordliga ökengruppen, som består av fettsvans och fettstussfår.

I Europa är månghornighet känd bl a från grekiska zackelfår, från engelska Jacob- och Manx Loghtanfår, samtliga får med lång svans, samt från kortsvansfåren

"Hebridean Blackface" på ön Boreray bland St Kildaöarna, islandsfåret och svenska gutefåret.

För Sveriges del finns månghornigheten dokumenterad tidigast i Gutasagan från omkr 1030, då Ormika av Heinum överlämnar 12 fyrhornade baggar till kung Olof, sedermera kallad "den helige". Linné uppmärksammar månghornigheten under sin gotlandsresa och nämner baggar med 4, 6 eller 8 horn samt under sin västgötaresa i Alingsås: "Gotländska gumsar gingo här med fyra stora horn." Av samstämmiga uppgifter framgår sedan att dessa anlag definitivt försvann genom utslaktning omkr 1910.

Månghornighet är en anomali, alltså en missbildning, vars uppkomst inte är klarlagd. Två anledningar syns möjliga, antingen mutation eller också inavel. Om detta ger Alfred Brehm en antydning i sitt verk "Djurens liv": "I den kejserliga zoologiska trädgården i Schönbrunn parade sig, som Fitzinger berättar, muffloner flera gånger med tyska tamfår. De uppkomna bastarderna parade man än med mufflon, än med tamfår, alltid med framgång. Många bastarder hade stor likhet med de vilda fåren, blott hornen voro mindre böjda och betydligt svagare. Samtliga hanar erhöilo fyra horn..."

Månghornigheten är samtidigt kurios och väcker viss uppmärksamhet, ibland förhoppningar om försäljningsvinster. I sen tid har 4-hornsanlagen återinförts bland de svenska gutefåren och lett till komplikationer i bevarandearbetet. Anlaget fördes nämligen in via Tomelilla djurpark under slutet av 1960-talet genom två baggar av engelska Jacob-fåret. Mellan Jacob-får och gutefår finns betydande skillnader, bl a har den engelska rasen lång svans och större utlägg på hornen i sin 2-hornade form. Anlaget för fyra horn är nämligen inte konstant, utan avkomman kan bära två horn för att i sin tur ge 4-hornade lamm.

Anlaget för lång svans förefaller vara dominant och har tyvärr vunnit stor spridning i gutefårens led. För att om möjligt eliminera felet rekommenderar Föreningen

Gutefår har funnits på Lilla Karlsö sedan Svenska Naturskyddsföreningen övertog ön 1954. Där finns numera en av landets största besättningar, ca 100 modertackor, med årligen 4–5 baggar i s.k. fribetäckning. Detta innebär att fadern som individ är okänd, modern kan vara känd, men lammen blir ändå alltid äkta gutefår. Denna bagge fotograferad sommaren 1984 av Anders Berginger.

Gutefåret att djur i gutefåraveln maximalt skall få ha en svanslängd på för baggar 18 cm och tackor 17 cm.

Till anlaget för fyra horn tycks också vara knutet en ytterligare och avslöjande defekt. Oavsett om djuren har två horn och dolt 4-hornsanlag eller fyra väl synliga horn är deras ögonlock försedda med en större eller mindre spricka, ett jack på tvären.

Klart är att svenska gutefår idag inte kan ha fyra eller flera horn som ett direkt nedärvt anlag från Ormikas present till Olof.

Detta är ett gutefår!

Föreningen Gutefåret fastställde 30 augusti 1980 en exteriörbeskrivning för gutefår:

Gutefåret, som är kortsvansat, kännetecknas av att både baggar och tackor har två välutvecklade horn.

Djur av båda könen har resligt framparti, gracilt skelett, långt och måttligt sluttande kors samt väl ställda bakben. De rätt smala frambenen är tätt ansatta och ofta uttåade.

Fullväxta tackor brukar väga mellan 45 och 75 kg och fullväxta baggar mellan 55 och 100 kg.

Huvudet är hos båda könen långt och smalt med nästan rak (hos baggar svagt välvd) och jämbred nosrygg. Ögonbågarna är markerade.

Ullen är mestadels rak och tät med riklig förekomst av man- och dödhår. På huvudet och nedre delen av benen är ullens kort, rak och sträv. På huvudet förekommer aldrig lång eller lockig ull.

Hos baggarna ses kraftig krage av manhår, som oftast är svarta. Under halsen utökas denna man med ett ståtligt "skägg" i varierande färg. Hos tackorna är manen mindre utvecklad och "skägget" saknas.

Ullens färg varierar över hela gråskalan med oftast vitgrå bottenfärg. Mörkare grå och svartgrå nyanser är inte ovanliga, men endast sällan kan helt vit ullfärg förekomma. Den yttre delen av ullens kan ofta, särskilt hos årslammen, ha avvikande färg framförallt på ryggen, trots att ullens bottenfärg är enhetlig.

Huvud och ben är alltid stickelhåriga. Där ses ofta en del sk rädjursfärgade (rödbruna) hår i ljusare botten eller vitare hår i mörkare botten.

Djuren har alltid ljus ring kring ögat. På huvudet förekommer ibland vita tecken, som tex blås och stjärn.

The Goth Sheep and Their Origin

Second only to the dog the sheep was domesticated 11,000 years ago. This husbandry took shape in the western part of central Asia and followed unknown trails to northern Europe in about 4000 B.C. The wild ancestors are considered to be the Argali and the Urial, which leads one to conclude that the Mouflon must have been a domestic sheep gone feral in early times.

Today we can see the descendants of these immigrants as a special breed, the Northern Short-tail, and from this we can recognise about ten varieties formed from the environment.

Almost untouched by the breeding progress, the Horned Gotlandic "Outdoor" sheep has re-

mained in satisfying numbers until recently. The improvement of domestic animals in Sweden began in the sixteenth century and slowly resulted in a real treat; by about 1940, only 12 animals remained. From these few sheep, the Swedish stock of unimproved Goth sheep has now grown to about 1,600 adult animals.

In 1974 this native sheep was given the name Goth Sheep, not to be confused with the Gotland sheep, derived since 1920 with the aid of careful selection from the Goth sheep and its cross-breeds. A survival trust, Föreningen Gutefåret, was formed in 1977.